

Budapest Környéki Törvényszék
mint másodfokú bíróság
5.Pf.20.630/2022/5.

A Budapest Környéki Törvényszék mint másodfokú bíróság a dr. Lajos Sándor ügyvéd (1093 Budapest, Boráros tér 3.) által képviselt

) I. rendű és

(II. rendű felpereseknek – a

Ügyvédi Iroda [redacted] ügyintéző: dr. [redacted] ügyvéd) által képviselt Titán Faktor Pénzügyi Szolgáltató Zrt. (1053 Budapest, Veres Pálné utca 9. I. em. 2.) alperes ellen a Budakörnyéki Járásbíróság előtt végrehajtás megszüntetése iránt folyamatba tett perében a Budapesten, 2021. szeptember 30. napján 5.P.20.679/2020/35. szám alatt meghozott ítélet ellen a felperes által 37. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

Í T É L E T E T

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja, az I. rendű felperessel szemben a dr. Petris Csaba önálló bírósági végrehajtó által 080.V. /2015. számon, a II. rendű felperessel szemben pedig 080.V. /2015. számon foganatosított végrehajtásokat megszünteti, a felpereseket az alperes javára fizetendő perköltség és az állam javára fizetendő illeték megfizetésre kötelező rendelkezéseket mellőzi.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a felperesek – mint egyetemleges jogosultak – részére Ft együttes első- és másodfokú perköltséget.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az állam javára 1.500.000 (egymillió-ötszázezer) Ft kereseti, valamint 2.120.400 (kétmillió-százhuszezer-négyszáz) Ft fellebbezési eljárási illetéket az állami adó és vámhivatal által közzétett illetékbevételei számla javára, az esedékesség napjáig.

Megállapítja, hogy a felmerült végrehajtási költségeket az alperes viseli.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I N D O K O L Á S

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint 2007. október 17. napján a II. rendű felperes – édesanyja, az I. rendű felperes mint hitelközvetítő ügynök közreműködésével – CHF alapú hitelt igényelt 9.000.000,- Ft összegben. A felperesek által aláírt hiteligénylő lap 8. pontja – a többi között – rögzítette, hogy a devizában nyújtott, forintban folyósított és törlesztett kölcsönöknél a kamat- és az árfolyamváltozások hatásaként a deviza alapú kölcsönök havi törlesztőrészlete a forint kölcsönöknél gyakrabban és nagyobb mértékben

változhat. Kitért arra is, hogy a devizakölcsönök kamatait a deviza kamatok ingadozása is befolyásolhatja.

A II. rendű felperes 2007. október 20. napján aláírta az életbiztosítással kombinált deviza ingatlan jelzálogfedezetes hitelekhez kapcsolódó Ügyféltájékoztatót, amely a devizahitel pénzügyi kockázatai vonatkozásában azt rögzítette, hogy a devizaárfolyam változása hatással van a forintban folyósítandó hitelösszegek nagyságára, törlesztési oldalról pedig a kamat és a kezelési költség aktuális forint összegére, és a fennálló tőketartozás forintban kifejezett aktuális értékére, így arra is, hogy a biztosításon keresztül forintban fizetett törlesztőrészek milyen mértékben csökkentik a CHF-ben fennálló tőketartozást.

2007. október 26. napján a II. rendű felperes az I. rendű felperessel mint adóstárssal közösen az alperesi jogelődötől további 1 millió Ft CHF alapú kölcsönt igényelt. Ekkor a felperesek a korábbi hiteligénylő lappal megegyező, a deviza kölcsönökre vonatkozó tájékoztatást írtak alá.

2007. november 19. napján az adóstárs felperesek az alperesi jogelőddel JDV- szám alatt deviza alapú kölcsönszerződést (a továbbiakban: Sz1) kötöttek, amelyben kölcsön összegét akként határozták meg, hogy az 7.436 CHF-nek megfelelő, de legfeljebb 1 millió Ft. A szerződő felek rögzítették, hogy a kölcsön visszafizetése automatikus előtörlesztéssel, illetve a futamidő végén történik.

2007. november 19. napján a felperesek az alperesi jogelőddel JDM- azonosító szám alatt további kölcsönszerződést (Sz2) kötöttek, amelyben a kölcsön összegét akként határozták meg, hogy az 66.924 CHF-nek megfelelő, de legfeljebb 9 millió Ft. A kölcsön első kamatperiódusra érvényes havi törlesztőrészlete 406 CHF volt, a törlesztőrészek száma 180, az első törlesztőrészlet esedékessége 2008. január 10. napja, majd ezt követően minden hónap 10. napja, annuitásos módszerrel.

A szerződések részét képező ÁSZF 4.4. pontja az árfolyamkockázattal összefüggésben rögzítette: az adós, illetve adóstársak tudomásul veszik, hogy a kölcsön igénybevételével együtt járó, az árfolyamváltozásokból eredő kockázatot teljes mértékben maguk viselik.

A hivatkozott két kölcsönszerződésből eredő tartozás megfizetésére a felperesek 2007. november 21. napján közokiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozatot tettek. Az alperesi jogelőd a kölcsönt – mindkét kölcsönszerződés alapján – folyósította, a későbbiekben pedig a felperesek fizetési késedelmére alapítottn mindkét kölcsönszerződést felmondta. A felperesekkel szemben közjegyzői okirat végrehajtási záradékolása útján végrehajtás indult, melyet jelenleg Dr. Petris Csaba önálló bírósági végrehajtó foganatosít az I. rendű felperessel szemben 080.V./ 2015., a II. rendű felperessel szemben pedig 080.V. 2015. számon.

2016. augusztus 15. napján az alperesi jogelőd a két kölcsönszerződésből fennálló követelését az alperesre engedményezte.

A felperesek a keresetükben kérték, hogy a bíróság a velük szemben foganatosított végrehajtási eljárásokat a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 369. § a) pontjára hivatkozva szüntesse meg, ugyanis a végrehajtani kívánt követelés érvényesen nem jött létre. Mindkét szerződés vonatkozásában állították a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 213. § (1) bekezdés a), c), és e) pontja szerinti semmisséget. Álláspontjuk szerint a kölcsönszerződések 11. és 10. pontjai, az árfolyamkockázat viselését áthárító szerződési rendelkezések, valamint az Sz1 8. pontja, az

Sz2 9. pontja, továbbá az ÁSZF 1.1. megjelölt pontjai tisztességtelen szerződési kikötések, ezért a a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. vi IV. törvény (rPtk.) 209/A. § (2) bekezdése alapján semmisek.

Az alperes az ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperesek perköltségben marasztalását kérte.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította, és a felpereseket az alperes javára 631.932 Ft perköltség, az állam javára pedig 1.500.000 Ft eljárási illeték megfizetésében marasztalta.

Nem találta tisztességtelennek az elsőfokú bíróság a kölcsön összegének meghatározását, ugyanis mind a Sz1 2. pontjában, mint pedig a Sz2 1. pontjában a kölcsön összege – CHF-ben – egyértelműen meghatározásra került, és azt is rögzítették, hogy ezekből a kölcsönökből a felperesek 1 millió, illetve 9 millió Ft összegű kölcsönigénye kerül kielégítésre, megjelölve a számítási módot is. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a kölcsönösszeg meghatározása nem ütközött a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjába sem. Mivel a jelen esetben az éves kamatlábat mindkét szerződésben meghatározták (Sz1-ben évi 4,49%, Sz2-ben évi 2,49%), a kölcsönszerződések a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja értelmében sem érvénytelenek.

Az elsőfokú bíróság a törlesztőrészletekre vonatkozó szerződési rendelkezéseket sem találta érvénytelennek. A Sz1 szerint az ún. automatikus előtörlesztés időpontjáig fennállt kamat- és kezelési díjfizetési kötelezettség rendszeres mértékét az ÁSZF rögzítette, a tőketörlesztésre vonatkozó egyéb szabályokat pedig a Sz1 7. pontja tartalmazta. A Sz2 3. pontja a kölcsön első kamatperiódusára irányadó törlesztőrészletet a nyilvántartás devizanemében egyértelműen megállapította, a szerződés részét képező ÁSZF 4. pontjában a kölcsön visszafizetésére vonatkozó rendelkezések között az átszámítás metodikáját, a törlesztőrészlet összetételét is pontosan meghatározta, amelyeket együtt kellett értelmezni a kölcsön kamatára vonatkozó rendelkezésekkel.

Az elsőfokú bíróság az Ügyféltájékoztató, a hiteligénylő lapok, valamint a szerződés tartalmát együttesen vizsgálva az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az árfolyamkockázati kikötés nem tisztességtelen. A tájékoztatásból nyilvánvaló volt, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, ezen túlmenően pedig részletesen szemléltette annak a törlesztőrészlet forintban kifejezett összegére gyakorolt hatását is, hangsúlyozva, hogy a törlesztőrészletek forintban kifejezett ellenértékének meghatározására a kamatváltozásoknak is hatása van, és ezek a változások nagyobb mértékűek is lehetnek. A felperesek által kapott tájékoztatás tehát így megfelelt a 2/2014. PJE határozatban, valamint az Európai Unió Bírósága (EUB) C-186/16., C-51/17. és C-126/17. számú ítéleteiben írt követelményeknek.

Mivel tisztességtelennek csak a felek szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit megállapító szerződési feltételek minősülhetnek, a felek által megtett nyilatkozatok, kijelentések azonban nem minősülnek ilyennek, az ítélet szerint az egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozat folyósítási feltételként előíró szerződéses rendelkezések, illetve az ÁSZF 1.1. 8.6. pontjában foglalt kikötések tisztességtelenségére történt felperesi hivatkozás nem volt értelmezhető.

Az ítélettel szemben a felperesek terjesztettek elő fellebbezést, melyben elsődlegesen hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását kérték a bizonyítási eljárás nagy terjedelmű kiegészítésére hivatkozva. Sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 221. § (1)

bekezdésében rögzített indokolási kötelezettségének csak formailag tett eleget, indokolása nélkülözi a meggyőző erőt, az elvárt logikai levezetést. Érvelésük szerint az elsőfokú bíróság a jogi álláspontját nem a rendelkezésre álló összes bizonyíték figyelembevételével, helyes mérlegeléssel alakította ki, ennél fogva a döntés megalapozatlan, a tartalmi elvárásoknak nem megfelelő, számos anyagi jogi jogszabályt is sért.

Arra az esetre, ha az általuk kifogásolt hiányosságokat a másodfokú bíróság pótolhatónak tartja, másodlagosan az ítélet megváltoztatását és a keresetnek való helytadást kérték.

Fellebbezésük indokolásaként kifejtették, hogy az ítélet 1. oldal utolsó bekezdése valótlan tartalmú, az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe sem a felperesek, sem a meghallgatott tanúk nyilatkozatait. Egyedül Pirók Sándor nyilatkozatáról szerepel néhány szó az ítéletben, de ezt a tanúvallomást sem értékelte megfelelően az elsőfokú bíróság. Nem felel meg a valóságnak ugyanis az, hogy az I. rendű felperes gépkocsi finanszírozással foglalkozott a 2000-es évek elején, ahogy az sem, hogy szakmai tanácsadója lett volna a gépjármű-kereskedőknek. Az I. rendű felperes munkája a 2000-es évek elején lényegében az volt, hogy egyeztetett a gépjármű-kereskedőkkel annak érdekében, hogy a CIB cégcsoporttal szerződjenek le, és a CIB termékeket ajánlják az ügyfeleknek, de semmilyen, konkrétan gépjármű finanszírozáshoz közvetlenül kötődő feladatot nem látott el, különösen nem találkozott fogyasztókkal.

A felperesek sérelmezték, hogy az elsőfokú bíróság ítéletében elmulasztotta rögzíteni, milyen tartalommal zajlottak a tanúk által hivatkozott oktatások, valamint azt is, hogy az I. rendű felperes terhére értékelte, hogy oktatásban részesült, és ismertek voltak előtte az alperesi jogelőd hiteltermékei. Érvelése szerint az oktatások tartalmának megállapításához figyelembe kellett volna venni tanúk vallomását is.

Nem értettek egyet felperesek a kölcsön összegének meghatározása körében az elsőfokú bíróság álláspontjával. A C-126/17. ítéletre hivatkozva állították, hogy a kölcsön összege abban az esetben van átláthatóan, egyértelműen és világosan meghatározva, amennyiben az kirovó pénznemként, devizában kifejezve szerepel a szerződésben, amit a lerovó pénznemhez képest kell meghatározni, és amennyiben e kölcsönadott összeg meghatározása a folyósítás időpontjában érvényes árfolyamtól függ, az is szükséges, hogy a bank által kölcsönadott teljes összeg számítási mechanizmusa, valamint az alkalmazandó árfolyam átlátható legyen. A fogyasztó számára alapvető jelentőséggel bír az is, hogy a szerződéskötést megelőzően tájékoztassák őt a szerződési feltételekről és a szerződéskötés következményeiről. A jelen esetben mindkét szerződés tartalmaz egy CHF összeget hitelkeret jelleggel, amelyhez képest egy jövőbeli ismeretlen árfolyam alapján legfeljebb, azaz maximum ennyi vagy kevesebb forintösszeget folyósít a bank, ami alapján rögzül végül a kölcsön tényleges CHF összege a folyósításkor. Ezt a helyzetet mindkét szerződés esetén súlyosbítja a 2. pont utolsó mondatában rögzített 110%-os puffer. Összességben tehát a szerződések a kölcsönösszeget se forint, se CHF összegben nem tartalmazzák, továbbá a CHF összeg forintra való átváltásához szükséges HUF/CHF árfolyam sem került feltüntetésre, így a kölcsön forintösszege ki sem számítható. Mivel nem ismert sem a konkrét árfolyam, sem az a konkrét nap, amelynek árfolyama ténylegesen irányadó lesz az átszámításra, ezen meghatározás nem felel meg a C-126/17. számú döntésben foglaltaknak. Nézetük szerint nem érvényesül az a követelmény sem, hogy a szerződéskötést megelőzően kell tájékoztatni a fogyasztót minden lényeges körülményről, ugyanis nemhogy a szerződéskötést megelőzően, de a szerződéskötéskor és a folyósításkor sem álltak rendelkezésre azok az információk, amiből a fogyasztó felperesek átláthatták és megérthették volna az átváltás gazdasági mechanizmusát, illetve annak rájuk kifejtett hatásait, kockázatait. Mindezek alapján a kölcsönösszeg meghatározására vonatkozó

szervezési pontok tisztességtelenek. A felperesek rámutattak: az 5.P.20.679/2020/22. tárgyalási jegyzőkönyv 2. oldalán kérték, hogy a bíróság ossza ki a bizonyítási terhet a kölcsönösszeg és a törlesztőrészek tisztességtelensége vonatkozásában, amely kötelezettségének az elsőfokú bíróság nem tett eleget. Álláspontjuk szerint elfogadhatatlan az a megközelítés, hogy ez pusztán jogkérdés, és semmilyen további vizsgálatot nem igényel. Fenntartották azt az álláspontjukat is, hogy a kölcsönösszeg meghatározása a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjába ütközik, valamint kérték az 1/2016. PJE határozat alkalmazásának mellőzését.

Mindkét kölcsönszerződés tekintetében fenntartották a kamat mértékének meghatározatlanságával kapcsolatos korábbi érvelésüket, valamint a törlesztőrészekre vonatkozó szerződéses rendelkezések tisztességtelenségére, továbbá a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjába ütközés miatti semmisségére vonatkozó álláspontjukat. Utóbbi körben az EUB C-227/18. számú ítéletében foglaltakra hivatkozva állították, hogy a törlesztőrészek összege nem került egyértelműen, világosan és átláthatóan meghatározásra. A Sz2-ben csak az első kamatperiódusra irányadó CHF összeg szerepel, melyből azonban a törlesztőrészek ténylegesen irányadó forint összege, az átváltási árfolyam, illetve a számítási mechanizmus egyáltalán nem válik ismertté, a szerződésben pedig még csak konverzióra történő utalás sem található. A Sz1 pedig a törlesztőrészek összegét nemhogy egyértelműen, hanem semmilyen módon nem tartalmazta.

Kifogásolták a felperesek az ítélet 21. oldal 2. bekezdés utolsó előtti mondatát, mely szerint az árfolyamkockázatnak a hatása legfeljebb a törlesztőrészlet forint ellenértékének összegére lehetett kihatással, álláspontjuk szerint ugyanis az árfolyamkockázat a tőketartozásra is kihatással volt. Valótlannak minősítették azt az állítást, hogy az átszámítási mód része volt mindkét kölcsönszerződéshez kapcsolódó és azok részét képező ÁSZF-nek, mivel nézetük szerint sem a mindenkoriban forintban kifejezett tőketartozásnak, sem a törlesztőrészek összegének kiszámítása nem annyiban merült ki, hogy egy CHF összeget beszorzunk egy aktuális árfolyammal.

Fenntartották a felperesek az árfolyamkockázati tájékoztatás tisztességtelenségére vonatkozó álláspontjukat is, rámutatva, hogy e hivatkozásuk körében azért jelölték meg a Sz1 11. és a Sz2 10. pontját, mert kizárólag e pontok tartalmazzák rendelkezést az árfolyamkockázatról, bár csak az említés szintjén, a szerződések más részeiben azonban semmilyen árfolyamkockázatra való utalás nincs. Hangsúlyozták, hogy az e körben született tanúvallomásokkal összefüggésben a 2021. szeptember 15. napján megtartott tárgyaláson tett összefoglaló nyilatkozatukat változatlanul fenntartják. Érvelésük szerint a tájékoztatás nem felelt meg sem a 2/2014. Polgári jogegységi határozatban, sem pedig az EUB C-186/16., C-51/17. és C-609/17. számú döntéseiben foglaltaknak. A 2021. január 26. napján kelt előkészítő iratok I.1. és I.2. pontjában írtakat idézve rámutattak, az Ügyféltájékoztató teljes mértékben alkalmatlan a kockázatok bemutatására. Mivel a kockázatfeltárás nem teljes, nem is lehet tisztességes. Az alperes által csatolt nyilatkozatokból hiányzik a súlyos leértékelődés lehetősége, amint a világos tájékoztatás is arról, hogy a fogyasztó olyan mértékű árfolyamkockázatot vállalt, amely a forint leértékelődése esetén gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat. Nem elegendő az a tájékoztatás, amely arról szól, hogy emelkedhet vagy csökkenhet az árfolyamváltozás miatt a törlesztőrészlet, a fogyasztónak értékelni kell tudnia az ilyen feltételeknek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – következményeit is. A felperesek rámutattak: az ezzel összefüggő érvelésüket az elsőfokú bíróság semmilyen módon nem vette figyelembe, nem is említette. E körben megismételték a 2021. augusztus 20-i előkészítő iratok I. pontjában foglaltakat.

Fenntartották az ítélet 23-24. oldalán található tisztességtelenségi hivatkozásait is. Végezetül az alperes javára megítélt perköltség összegét eltúlzottnak tartva kérték annak mérséklését, valamint az alperes másodfokú perköltségben marasztalását.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felperesek másodfokú perköltségben marasztalását kérte.

A fellebbezés részben alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az érdemi döntése azonban nem helytálló.

A felperesek keresetlevelükben többféle ténybeli és jogi alapon állították, hogy a végrehajtandó követelések érvényesen nem jöttek létre. A felhozott érvénytelenségi okok közül a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság árfolyamkockázati kikötés tisztességtelenségét illető álláspontjával nem, a további érvénytelenségi okokat illető álláspontjával azonban egyetértett.

Az elsőfokú bíróság a felperesek valamennyi hivatkozását megvizsgálta, jogi álláspontját kellően indokolta, nem megalapozott ezért a felpereseknek a Pp. 221. § (1) bekezdése megsértésére vonatkozó fellebbezési okfejtése.

A másodfokú bíróság előrebocsátja: az elsőfokú bíróságnak – az árfolyamkockázati kikötést kivéve – valamennyi sérelmezett rendelkezés érvénytelenségét illető megállapításával egyetértett, azokra – megismétlésük nélkül – a Pp. 243. § (3) bekezdésének alkalmazásával visszautal, és az ítélet jogszerűségét kizárólag a fellebbezés érveire figyelemmel vizsgálta.

A felperesek a fellebbezésükben az egyedi kölcsönszerződések 2. pontjának a kölcsönösszeg meghatározására vonatkozó rendelkezések tisztességtelenségét azon az alapon állították, hogy a kölcsönösszeg sem forintban, sem devizában nem volt feltüntetve, és az átváltáshoz szükséges árfolyam sem került rögzítésre. Állították, hogy az EUB C-126/17. számú döntésében – a perbelihez hasonló szerződéses konstrukcióra – megállapított szempontoknak a szerződések 2. pontja nem felelt meg.

A C-126/17. számú végzésében az EUB megállapította, hogy a világos és érthető megfogalmazás követelményének a kölcsönösszegre vonatkozó rendelkezés akkor felel meg, ha a fogyasztó rendelkezésére bocsátandó, kirovó pénznemként devizában kifejezett, a lerovó pénznemhez képest meghatározott pénzösszeg világosan feltüntetésre kerül. Amennyiben pedig ezen összeg meghatározása a folyósítás időpontjában érvényes árfolyamtól függ, követelmény az is, hogy a ténylegesen kölcsönadott összeg számítási módszerei és az alkalmazandó árfolyam átlátható legyen. Mindezen követelményeknek a perbeli kölcsönszerződések maradéktalanul eleget tettek.

A kölcsönösszeg meghatározására a felperesek forintigénye alapján került sor, mégpedig az igénylés benyújtásának napján érvényes devizavételi árfolyamon számolva. Tekintve, hogy a folyósítás nem az igényléskor, de még nem is a szerződéskötéskor történt, – a kötelmi jogi szabályok diszpozitív jellegéből adódóan – nem volt akadálya azon megállapodásnak, hogy az időközbeni árfolyamváltozásra figyelemmel a szerződésekben rögzített devizaösszeg 110%-a legyen a kirovó pénznemben meghatározott kölcsönösszeg.

Mivel a folyósítás időpontja a szerződéskötés időpontjától eltért, az árfolyamváltozás következtében a szerződéskötéskor még nem volt tudható, hogy a devizában meghatározott kölcsönösszeg a folyósítás időpontjában mekkora forintösszegre lesz elegendő, ezért szerepelt a kölcsönszerződések 2. pontjában a folyósítandó forintösszeg előtt használt „legfeljebb” kifejezés. Az ÁSZF. 1.4. pontja rögzítette a folyósításkor irányadó átszámítási árfolyamot, ami a felperesek számára a lerótt forintösszegeket kiszámíthatóvá tette.

Mindezek alapján tehát a kölcsönösszeg meghatározása a folyósítás időpontjában érvényes árfolyamtól függött, az alkalmazandó árfolyam átlátható volt, és a ténylegesen kölcsönadott összeg kiszámításának sem volt akadálya. A C-126/17. számú végzésben foglaltak nem értelmezhetők akként, hogy az átláthatóság követelménye csak abban az esetben érvényesül, ha számszerűsített árfolyam és a folyósítás naptári napja megjelölésre kerül. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a felperesek fellebbezési érvei a C-126/2017. számú határozatban foglaltakkal nincsenek összhangban.

Alaptalanul sérelmezték a felperesek a Pp. 3. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettség elmaradását. A bíróság Pp. 3. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatásának – a kereset és ellenkérelem alapjaként előadottakból kiindulva – az anyagi jogi szabályok szerint jelentős tényekre kell vonatkoznia [1/2009. (VI. 24.) PK vélemény 2. pontja]. Az adott ügyben azonban a felperesek nem tettek tényelőadást arra, hogy a kölcsönösszegről a felek nem a kölcsönszerződés 2. pontja szerinti megállapodást kötötték, ennél fogva a kölcsönösszeg meghatározására vonatkozó szerződési feltétel tisztességtelenségének ténybeli alapját az egyedi szerződések 2. pontjainak tartalma határozta meg. Nem volt indok ezért e körben további bizonyítás lefolytatására, és így a Pp. 3. § (3) bekezdésének alkalmazására.

A felperesek fellebbezésükben a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontja szerinti semmisséget illetően az elsőfokú eljárásban előadott érveikre visszautalva csak azt hangsúlyozták, hogy az elsőfokú bíróság tévesen alkalmazta az 1/2016. PJE határozatot, amelynek mellőzését kérték. Állították, hogy a jogegységi határozat teljesen kiüresítette a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontját, és ellentétben áll a magyar jogalkotónak a 87/102. EGK tanácsi irányelven alapuló céljával is.

A másodfokú bíróság maradéktalanul egyetértett az elsőfokú bíróság Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontja szerinti semmisséget illető álláspontjával, annak érveivel is, amelyekre maga is visszautal. A fellebbezés okfejtése kapcsán a másodfokú bíróság azt hangsúlyozza, hogy a nemzeti bíróság ugyan köteles figyelmen kívül hagyni az uniós joggal ellentétes nemzeti jogszabályt, beleértve az ezzel ellentétes bírói gyakorlatot is, nincs azonban akadálya annak, hogy a tagállami legfelsőbb bíróság az egységes jogértelmezés érdekében a 93/13. EGK tanácsi irányelv végrehajtásának részletes szabályait illetően, azzal nem ellentétes tartalmú kötelező határozatokat hozzon (C-118/17.).

Az Alaptörvény 25. Cikk (3) bekezdése, a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bsz.) 42. § (1) bekezdése alapján a Kúria jogegységi határozata a bíróságokra a Magyar Közlönyben való közzététel napjától kötelező.

A bíróság a kötelezően alkalmazandó jogegységi határozatot csak az uniós joggal való ütközés esetén mellőzheti, egyéb esetekben „nem teheti félre”, kizárólag alaptörvény-

ellenességre hivatkozással fordulhat az Alkotmánybírósághoz [Pp. 155/B. § (1) bekezdés], de az alaptörvény-ellenességet akkor is az Alkotmánybíróság állapíthatja meg.

A fentiekre figyelemmel az elsőfokú bíróság az 1/2016. PJE határozatot azon az alapon, hogy az nem áll összhangban a Hpt. 213. § (1) bekezdésének a) pontja szabályaihoz fűzött jogalkotói céllal, még akkor sem mellőzhette volna, ha erre a következtetésre jutott volna.

Az 1/2016. PJE határozat uniós joggal való összhangjának hiánya ugyancsak nem volt megállapítható. A felperesek által megjelölt, a tagállami fogyasztói hitelre vonatkozó 87/102/EGK irányelv 4. cikk (3) bekezdése csak azt rögzíti, hogy az írásbeli megállapodásnak tartalmaznia kell – a THM és az azt módosító – feltételeken kívül a szerződés egyéb lényeges feltételeit. Szemléltetésképpen pedig – az irányelv melléklete – felsorolta azokat a feltételeket, közöttük a hitelkeret összegét, amelyeket a tagállamok az írásbeli megállapodás tartalmaként megkövetelhetnek.

Az irányelv tehát nem mutat túl a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjának rendelkezésén, melyet a Kúria az 1/2016. PJE határozatban jogosult volt értelmezni. A másodfokú bíróság álláspontja szerint az értelmezés összhangban áll az EUB 93/13/EGK irányelven alapuló előzetes döntéshozatali határozataiban kifejtettekkel, amelyek valamely szerződési feltétel átlátható megfogalmazásának és ennek körében – az 1/2016. PJE határozatban foglaltakkal egyezően - a kiszámíthatóságnak tulajdonítanak döntő jelentőséget.

A Hpt. 213. § (1) bekezdés b) pontját illetően a felperesek fellebbezésükben semmivel nem cáfolták az elsőfokú bíróság megállapításait, amelyek egyébként is mindenben helytállóak, ezért ezekre a másodfokú bíróság csak visszautal.

A törlesztőrészletek meghatározásának tisztességtelensége, illetve a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjába ütközése körében a felperesek arra hivatkoztak, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta a C-227/18. számú döntés 36-37. pontjának azt az iránymutatását, hogy az esedékesség időpontjában érvényes árfolyamtól függő törlesztőrészlet megfogalmazása akkor világos és érthető, ha a törlesztőrészlet összegének számítási mechanizmusa és az alkalmazandó árfolyam is átlátható. E tekintetben a bíróságnak a feltételek megfogalmazásán kívül figyelembe kell venni a kölcsönfelvevőnek a szerződéskötés során nyújtott tájékoztatását is. Állították, hogy a Sz1-ből hiányzik a törlesztőrészlet forint összege, az átváltási árfolyam, a számítási mechanizmus és nincs konverzióra utalás, a Sz2-ben a fentiekén kívül a törlesztőrészlet CHF összege sincs feltüntetve.

A másodfokú bíróság szerint az elsőfokú bíróság levezette mindkét szerződés tekintetében, hogy a törlesztőrészletek meghatározása milyen számítási módszer alapján történt (ítélet 20. oldal 3-4. bekezdés). A számítási mechanizmus szerződésből való hiányát tehát a felperesek alappal nem sérelmezhetik. A konverzióra utalást az ÁSZF. 4.1.4. pontja tartalmazta, amely megjelölte az alkalmazandó árfolyamot is: ez a bank által a tényleges megfizetés napján meghirdetett, ún. pénztári deviza eladási árfolyam. A törlesztőrészletek megfogalmazása a fellebbezésben megjelölt C-227/18. számú végzésben írt szempontoknak megfelelt, ez okból tehát a szerződéses rendelkezés nem tisztességtelen.

A Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontján alapuló semmisséget illetően is helyes következtetésre jutott az elsőfokú bíróság, a másodfokú bíróság megállapításait megismételni nem kívánja. A

Pp. 3. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatás elmaradása és az 1/2016. PJE határozat alkalmazásának mellőzése tekintetében pedig visszautal a kölcsönösszeget illetően fentiekben kifejtettekre.

A szerződések 8-9. pontjai, a közjegyző előtti egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozat szükségességére vonatkozó kikötés tisztességtelensége körében a másodfokú bíróság ugyancsak visszautal az elsőfokú bíróság helyes indokaira, különös tekintettel arra, hogy a felperesek nem hoztak fel semmilyen érvelést, ami az elsőfokú bíróság helyes álláspontját cáfolta volna.

Alaptalanul sérelmezték a felperesek a fellebbezésben azt, hogy az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe sem a felperesek, sem a meghallgatott tanúk nyilatkozatait. Annak – a fellebbezésben vitatott ténynek – a rögzítésére, hogy a felperes a 2000-es évek elején gépkocsi finanszírozással foglalkozott és a gépjármű kerekedők szakmai tanácsadója volt, éppen az egyik tanú vallomása alapján kerül sor (22. jk. 3. o.). Szintén tanúvallomás, [redacted] vallomása alapján rögzítette az elsőfokú bíróság azt, hogy az alperesi jogelőd a függő ügynökeit, így az I. rendű felperest is rendszeres oktatásban részesítette (26. jk. 5. o.) A fellebbezésben foglaltakkal ellentétben nem mulasztott az elsőfokú bíróság azzal, hogy az oktatások tartalmát nem rögzítette, mivel a hivatkozottakkal ellentétben nem értékelte az I. rendű felperes terhére azt, hogy oktatásban részesült. Figyelemmel arra, hogy az elsőfokú bíróság az I. rendű felperes tekintetében kizárólag azon körülményeket értékelte, melyekről a perbeli szerződések megkötése során mint fogyasztó szerzett tudomást, nincs relevanciája annak a körülménynek, hogy az oktatásokon mi hangzott el.

Helytállóan vizsgálta az elsőfokú bíróság az árfolyamkockázati tájékoztatás körében a felperesek által aláírt hiteligénylő lap, az Ügyféltájékoztató, valamint a kölcsönszerződések részét képező ÁSZF árfolyamkockázat viselésére vonatkozó pontjai tartalmát. A felperesek maguk sem állították, hogy szóban az okiratokban foglaltaktól eltérő tartalmú tájékoztatást kaptak, ezért az árfolyamkockázati tájékoztatás megfelelőségét a hivatkozott okiratok tartalma alapján kellett megítélni. E körben is hangsúlyozza a másodfokú bíróság, hogy a fellebbezésben foglaltakkal ellentétben az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe az I. rendű felperes mint hitelközvetítő részére nyújtott oktatáson elhangzott tájékoztatás tartalmát amiatt, hogy az oktatáson elhangzottak nem voltak az alperesi jogelőd részéről a fogyasztó részére adott tájékoztatásnak tekinthetőek (ítélet 22. o. 2. bek.).

A 2/2014. PJE határozatban foglaltak értelmében, ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás vagy a tájékoztatás elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli, a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen, aminek következtében a szerződés érvénytelen.

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg ítéletében azt, hogy az okiratok alapján az árfolyamkockázat korlátozottságára nem lehetett következtetni, így a tájékoztatás tartalma – az elsőfokú ítélet meghozatalakor irányadó szempontrendszer szerint – megfelelt a 2/2014. PJE határozatban foglaltaknak.

A Kúria Jogegységi Panasz Tanácsa azonban a Jpe.I.60.015/2021/15. számú – 2021. december 28-án közzétett - jogegységi hatályú határozatában (Jpe.) – az EUB határozataira is

figyelemmel – azt az elvi tartalmú döntést hozta, hogy a 2/2014. PJE határozat 1. pontja azzal a kötelező értelmezéssel alkalmazható, amely szerint akkor megfelelő tartalmú az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó a tájékoztatás alapján a szerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázat tényén és mibenlétén kívül azt is felismerheti és értékelni tudja, hogy a nemzeti fizetőeszköz (a forint) árfolyama a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti deviza árfolyamához képest számára akár jelentős mértékben is kezdveztlenül változhat, és ezáltal a fogyasztó fennálló tartozásának, a szerződés szerinti ütemezésben esedékessé váló fizetési kötelezettségének mértéke jelentősen megemelkedhet. Rendelkezett arról is, hogy a Kúria bármely határozatának ezzel ellentétes jogértelmezése kötelező erejűként már nem hivatkozható.

A Jpe. határozat által megfogalmazott jogértelmezési mércéből az következik, hogy nem felel meg a világosság és érthetőség követelményének az a tájékoztatás, amelyből az átlagosan tájékozott fogyasztó számára az ugyan érthető, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül őt terheli, de az nem, hogy ez akár jelentősen megemelheti fizetési kötelezettségeit, és amely lényegében csak arra terjedt ki, hogy az árfolyam a fogyasztó javára és terhére is változhat (Gfv.VII.30.315/2020/5.). Ez ugyanis nem elegendő arra, hogy az átlagosan tájékozott fogyasztó megalapozott döntést hozzon.

A perbeli kockázattal kapcsolatos nyilatkozat elmagyarázta ugyan, mit kell érteni deviza alapú hitel alatt (a kölcsön összege nem forintban, hanem valamely más pénznemben kerül meghatározásra, és a futamidő alatt a tartozás nyilvántartása is ebben a pénznemben történik) és kitért mind az árfolyamrésznek, mind a nemzetközi kamatok változásának árfolyamváltozástól független fizetési kötelezettséget befolyásoló hatására, az árfolyamváltozástól eredő kockázatra vonatkozóan azonban csak annyit tartalmazott, hogy „amikor a forint árfolyama gyengül az adott devizával szemben, akkor a törlesztőrészlet növekszik”.

Az árfolyamkockázattal kapcsolatos tájékoztatás lényegében tehát csak arra tért ki, hogy az árfolyamváltozás hatással van a fogyasztó fizetési kötelezettségének a mértékére, ami ezáltal csökkenhet vagy nőhet. A kölcsönszerződések részét képező ÁSZF irányadó 4.4. és 8.5. pontja szintén csak a fogyasztóval szerződő fél, azaz a bank számára tette lehetővé az árfolyamok kedvezőtlen változása esetén annak megítélését, hogy az adós kölcsöntörlesztési képessége veszélybe kerül-e, biztosítva erre az esetre – a bank részére – a kölcsöntartozás forintra átváltásának lehetőségét.

Ez a tájékoztatás tehát nem hívta fel a fogyasztó figyelmét az általa vállalt reális és az anyagi, gazdasági helyzetét adott esetben súlyosan hátrányosan érintő kockázatra. Ekként foglalt állást a Kúria a hasonló tényállású ügyben – a Jpe. meghozatalát követően – meghozott Gfv.VI.30.552/2021/4. számú határozatában.

A korábbi gyakorlat a jelen perbelivel tartalmában azonos kockázattal valóban világosnak és érthetőnek találta, ezért a szerződési kikötést nem minősítette tisztességtelennek. A Jpe. határozat kihirdetésétől kezdődően azonban a Jpe. jogértelmezésével tartalmilag ellentétes határozatok kötelező erejűként már nem hivatkozhatók, amint azt a Kúria a Gfv.I.30.262/2020/20. számú végzése ellen előterjesztett jogegységi panasz eljárásban – mely eljárás befejezéséig a jelen másodfokú eljárás

felfüggesztésre került – a Jpe.II.60.021/2021/17. számú határozata [10] pontjában a Gfv.VII.30.270/2019/6. számú határozattal kapcsolatosan meg is erősítette.

Az elsőfokú bíróság a Jpe. iránymutató megállapításaira még nem lehetett tekintettel, mivel annak közzétételére az ítélethozatalt követően került sor, a másodfokú bíróság azonban a Jpe. alkalmazását – a fentebb megjelölt jogszabályi rendelkezések értelmében – nem mellőzhette.

A pénzügyi intézménytől az árfolyamkockázatot illetően kapott nem megfelelő tájékoztatás esetében pedig az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződéses rendelkezés tisztességtelen, amelynek következtében a szerződés teljesen érvénytelen. Mivel érvénytelen szerződés alapján végrehajtás nem folyhat, a perbeli két kölcsönszerződés érvénytelensége folytán a felperesekkel szemben folyó végrehajtásokat meg kellett szüntetni.

A fentiekre figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta, és a felperesekkel szemben foganatosított végrehajtásokat megszüntette; a felpereseket perköltség és illeték megfizetésre kötelező rendelkezéseket mellőzte.

A felperesek fellebbezése, és erre tekintettel a keresete is eredményre vezetett, ezért a másodfokú bíróság a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a pervesztes alperest kötelezte a felperesi jogi képviselő első- és másodfokú eljárásban felmerült ügyvédi munkadíjából álló perköltség megfizetésére. A felperesi jogi képviselő elsőfokú eljárásban felmerült munkadíjának összegét a másodfokú bíróság míg a másodfokú eljárásban felmerült munkadíjának összegét mindösszesen 4 forint + Áfa összegben, azaz forintban határozta meg a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésének a) pontja, valamint 3. § (5) bekezdése alapján.

A felperesek illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt kereseti és fellebbezési illeték megfizetésére az alperes a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján köteles.

A másodfokú bíróság tájékoztatja az alperest, hogy a fizetendő illeték a határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé.

Az állami adó- és vámhatóság által közzétett illetékbevételi számla száma: 10032000-01070044-09060018.

Az illeték megfizetése során az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát közleményként fel kell tüntetni (az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 78. § (4) bekezdése; a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet.).

A végrehajtási költség megfizetésére a pervesztes alperes a Pp. 370/A. § (6) bekezdése alapján köteles.

Budapest, 2023. január 25.

dr. Szabolcsi-Varga Krisztina s.k.

dr. Jakab Ildikó s.k.

dr. Erdeiné dr. Veres Ágnes s.k.

Budapest Környéki Törvényszék
mint másodfokú bíróság
5.Pf.20.630/2022/5.

12

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró